

ČOSIĆ H.

UTJECAJ DOBI ODBIĆA PRASADI NA NJIHOV RAZVOJ I PREŽIVLJAVANJE

UVOD

Uvođenjem plemenitih pasmina svinja kod nas moralo se prijeći i na intenzivnu i racionalnu proizvodnju; to znači da se uz što manji utrošak hrane i radne snage ostvari što veći prirast i što bolje iskorištenje hrane. Dakle, današnja nastojanja u uzgoju svinja su usmjerena u pravcu povećanja produktivnosti krmača. Nastoji se ostvariti što veći indeks prašenja i othraniti što veći broj zdrave i teške prasadi. U tu svrhu moralo se pristupiti ranom odbijanju prasadi i otpočeti sistematsko ispitivanje mogućnosti skraćanja servis-perioda, odnosno perioda sisanja, jer je ova faza vremenski najduža u njemu. Najnovija saznanja u ishrani svinja omogućila su da se period sisanja sve više skraćuje. No, unatoč tome, što uvijek nije decidirano rečeno koja je optimalna dob odbića prasadi i o ovome probleme postoje čak i različita, suprotna mišljenja.

Prema dosadašnjim istraživanjima i praktičnim iskustvima čini se da je riješeno pitanje uspješnog odbijanja prasadi s 21 dan starosti. Međutim, svako ranije odbijanje postaje riskantno ukoliko nismo osigurali adekvatne uvjete, prije svega kvalitetnu i dobro izbalansiranu hranu (predstarter-star-ter za prasad) i smještaj s odgovarajućim zoohigijenskim uvjetima.

Prema Bakkeru (1968) starost nije najpogodniji kriterij u prosuđivanju uspješnog odbića prasadi. Težina legla i težina praseta, zatim sposobnost apsorpcije dovoljne količine energije iz suhe tvari obroka je bolji i uspješniji kriterij. Koje je optimalno doba za odbiće prasadi u pojedinim zemljama, to ovisi o nizu faktora. Dok je za neke zemlje, krajeve, ili gospodarstva još uvijek optimalna dob odbića 8, za druge je sedam, šest ili još manje tjedana života, što ovisi o stupnju tehnologije, tehničkih mogućnosti itd. Iz niza eksperimenata došlo se do spoznaje da se vrlo uspješno odbiće prasadi može izvršiti u starosti od 3 tjedna (Dyrendahl i sur. 1958; 1964; Brinegar i sur. 1958; Geri, 1959; Sewell i Manner, 1960; Mahaev, 1960).

Velike su razlike između uvjeta u eksperimentalnim stanicama i uvjeta široke prakse, što se kod primjene u masovnoj proizvodnji mora uvažavati. Stoga većina autora smatra da je najpogodnije vrijeme odbića prasadi od 3 do 5 tjedana života i težini od 4 do 5 kg i više. Möbius i English (1962) smatraju da za uvjete DDR-a rano odbiće ne bi smjelo uslijediti prije 28 — 35 dana nakon poroda. Dyrendahl (1964) smatra da je za uvjete Švedske najpogodnija dob odbića s 3 — 4 tjedna, odnosno kada prase postigne težinu od 6 do 7 kg. Lucas i Lodg (1961), te

Salmon-Legagneur i Jouandet (1962) došli su do saznanja da je dob od 4 tjedna najkritičnije razdoblje za mlado prase, jer su početno primljena antitijela iz kolostruma u opadanju, a stvaranje vlastitih antitijela još je u razvoju.

Novije istraživanje Sharpea (1965) bacilo je nešto više svjetla na problem ranog odbića prasadi s gledišta E. coli infekcije. Utvrđeno je da prasadi u trećem tjednu života pokazuju minimalan stupanj seruma antitijela protiv »O« i »K« antigena od izvjesnih sojeva E. coli, dok u dobi od 5 do 6 tjedana aktivnost proizvodnje antitijela kod prasadi u serumu krvi je očita. Osim toga poznato je da je anemija sisajuće prasadi najizrazitija u dobi od 3 tjedna, a to dovodi do njihove osjetljivosti i mogućnosti drugih oboljenja. Zbog toga izgleda da je za široku praksu najprikladnije da se prasadi odbija u dobi od 5 tjedana (Haring i sur. 1963; Wussov i Pfeiffer, 1966).

Što se tiče proizvodnje mlijeka krmača prema istraživanjima Smitha (1952), laktaciona krivulja u krmače dosiže svoj maksimum između 3. i 4. tjedna, a zatim postupno opada do kraja 8. tjedna. Međutim, prema istraživanjima Dyrendahla (1964) maksimalna mliječnost postiže se između 4. i 5. tjedna, a zatim postupno opada. Ovo navodi na zaključak da bi trebalo iskoristiti prirodni tok laktacije i da ne bi trebalo odbiti prasadi prije nego što krmača postigne maksimalnu sekreciju mlijeka. U periodu maksimalne sekrecije mlijeka pada i maksimalno iskorištenje mlijeka od strane prasadi. Istraživanja Bergea i Indreba (1964) pokazala su da je mlijeko prvi i osnovni stimulans za razvitak prasadi u prva dva tjedna nakon prašenja, da se energija mlijeka u prva dva tjedna iskorištava sa 60%, u trećem tjednu sa 36%, a u četvrtom sa 28%. Prema tome i ovo ide u prilog mišljenjima da ne bi trebalo prasadi odbijati prije navršanih 3 tjedna života.

No, unatoč tome, vršeni su mnogi eksperimenti s ciljem ispitivanja mogućnosti što ranijeg odbijanja prasadi, neposredno poslije prašenja (Lehrer i sur. 1949; Ludvigsen i Thorbek, 1959; Holub, 1964; Berek i Farkas 1969; Crampton, 1953; Smith i Lucas, 1956; Mandel i sur. 1961). Ovi su istraživači došli do zaključka da je odbić prasadi moguć i u dobi od 2 do 10 dana nakon partusa ako se osiguraju određeni optimalni uvjeti za njihov razvoj. Ideja o vrlo ranom odbiću pojavila se kao nužna potreba u praktičnim uvjetima proizvodnje (naglo uginuće krmače, agalaktacija, pojava mastitisa i slično); međutim, njegovo izvođenje povezano je s mnogim problemima i moglo bi se reći da je ostvarivo u laboratorijskim uvjetima.

I u našoj se zemlji nekoliko znanstvenih radnika bavilo problemom ranog odbića prasadi u čemu su manje ili više uspjeli (Vuković i sur. 1958; Živković i Srećković 1969; Srećković i sur. 1963; Gajić, 1966; Jančić i Čosić, 1968; Čosić, 1971; 1974).

Ovo istraživanje imalo je cilj da u praktičnim uvjetima proizvodnje ispita mogućnost vrlo ranog odbijanja prasadi putem ocjenjivanja proizvodnih efekata (broj prasadi u leglu, prirast, konverzija hrane, mortalitet).

MATERIJAL I METODE RADA

Ovo je istraživanje izvedeno na objektima PIK-a Đakovo, uz primjenu grupne metode istraživanja. Ispitivanje je izvedeno u dva pokusa (repeticije). Svakim pokusom je bilo obuhvaćeno po 25 krmača i njihova legla pasmine veliki jorkšir, dakle ukupno 50 legla s 538 prasadi. U svakom pokusu krmače su bile pripuštene pod istog nerasta. Obadva pokusa izvedena su po grupnoj metodi s jednom kontrolom i četiri pokusne grupe. U svim grupama krmače su bile izjednačene po dobi, redu prašenja i težini. Krmače su bile stare između 2 i 3 godine. Osnovna shema istraživanja prikazana je u tabeli 1.

Tabela 1 — Shema istraživanja

Table 1 — Scheme of investigation

Skupina — group	I	II	III	IV	V
Dob odbića					
Weaning Age, Days	7	10	14	21	28
Broj legla					
No. of Litters	5	5	5	5	5
Broj prasadi					
No. of Pigs	50	50	50	50	50

Odmah nakon prašenja formirano je pet grupa; prasad je odbijena sa 7, 10, 14, 21 i 28 dana starosti. Kao kontrolna grupa poslužila je prasad odbijena sa 28 dana (V grupa), jer je to dob kada se praktično vrši odbiće prasadi na PIK-u Đakovo.

Neposredno nakon prašenja izvršeno je tetoviranje prasadi na desnom uhu, a nakon toga individualno vaganje na preciznoj vagi na točnost od 0,01 kg. Daljnje vaganje prasadi izvršeno je individualno svakih sedam dana sve do dobi od 28 dana.

Prasad je držana u prasilištu do starosti od 28 dana, a potom je prebacivana u odgajalište po grupama kako su formirane u prasilištu. U odgajalištu prasad je bila do 71. dana života, kada je izvršeno posljednje vaganje i prebacivanje u tovilište.

Utrošak hrane za prasad praćen je po leglima i grupama. Hrana je svakodnevno vagana i sipana u automatske hranilice odakle ju je prasad jela po volji. Prasad je dobivala »predstarter« do starosti od 28 dana, nakon toga »starter« do starosti od 42 dana i na koncu do odlaska u tovilište »grower«.

U toku laktacije krmače su hranjene i napajane izvan hale prasilišta u posebnom hranilištu, koje je smješteno na suprotnoj strani ulaza u prasilište. Krmače su dobivale standardni obrok (SK smjesu).

Prasilišta, u kojima su izvedena istraživanja, zapravo su adaptirana i modernizirana stara prasilišta u kojima su izgrađeni metalni boksovi po sistemu »uklještenja«. U boksovima je bilo osigurano dopunsko zagrijavanje za prasad uz upotrebu plinskih grijalica.

Od zootehničko-preventivnih mjera primijenjene su ove: U starosti od 3 dana prasid je tretirana sa željeznim preparatom tvornice »Ferum lek« Ljubljana (1 ccm intermuskularno). Sa starošću od 15 dana muška prasid je kastrirana. Prije prebacivanja u tovilište u dobi od 60 dana prasid je zaštitno cijepljena protiv »Aujeszzkija«.

U toku ispitivanja u prasilištu je svakodnevno praćena visina temperature i to u 8 sati i u 14 sati, u namjeri da se osigura optimalna temperatura za ovu kategoriju svinja. U prvom pokusu za vrijeme jutarnjeg mjerenja temperatura se prosječno kretala oko 20,50 C, dok je za poslijepodnevno mjerenja ona iznosila oko 19,50 C. U drugom pokusu za jutarnjeg mjerenja temperatura se kretala prosječno oko 22,50 C, dok se za poslijepodnevno mjerenja kretala oko 24,50 C.

Također je kompletnu higijensku analizu izvršio »Veterinarski zavod« Vinkovci, gdje su dobiveni slijedeći pokazatelji (tabela 2):

Tabela 2
Table 2

	Prasilište
Temperatura zraka °C	21,0
Ugljični dioksid u ‰	0,37
Amonijak u ‰	0,020
Relativna vlaga u ‰	51,0
Maksimalna vlaga g/m ³	18,34
Apsolutna vlaga g/m ³	9,35
Brzina strujanja zraka m/sec.	0,13
Srednja temperatura zraćenja u °C	18,0
Stupanj ugodnosti	3,96
Brzina hlađenja katatermometra u cal/cm ² sec.	5,3
Broj bakterija m ² /min	232.000

Sve krmne smjese, koje su upotrebene u ovom istraživanju, proizvedene su u tvornici stoćne hrane PIK-a Đakovo. Izračunavanje hranidbene vrijednosti pojedinih smjesa izvršeno je na temelju kemijskih analiza krmiva koje su obavljene u Zavodu za hranidbu domaćih životinja Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu. U tabeli 3 prikazana je struktura obroka za prasid, a u tabeli 4 struktura obroka za krmaće.

Dobiveni rezultati u ovom istraživanju obrađeni su po poznatim statističkim metodama (Barić, 1964; Snedecor, 1967, prevedeno 1971).

Tabela 3 — Sastav obroka za prasad u %
 Table 3 — Composition of meals for piglets, %

	Predstarter	Starter	Grower
Kukuruz — Maize	15,00	41,0	47,0
Ječam — Barley	—	10,0	20,0
Zob — Oat	—	5,0	5,0
Oljuštena zob — Shelled oat	5,0	—	—
Obrano mlijeko u prahu — Dry skimmilk	40,00	15,0	5,0
Riblje brašno — Fish meal	5,85	6,0	5,0
Sojina sačma — Soybean oil meal ext.	10,00	8,0	6,0
Arašidova sačma — Groundnut meal	—	2,0	3,0
Suncokretova sačma — Sunflower oil meal	—	2,0	3,0
Krmni kvasac — Fodder yeast	2,00	2,0	2,0
Lucerkino brašno — Alfalfa meal	—	2,0	2,0
Glukoza — Glucose	15,00	—	—
Šećer — Sugar	—	3,0	—
Mast — Fat	5,00	2,0	—
Dikalcijski fosfat — Dicalcium phosphate	0,50	0,5	0,5
Vapnenac — Limestone	0,50	0,5	0,5
Stočna sol — Salt	0,50	0,5	0,5
VAM za prasad — Premix	0,50	0,5	0,5
Galofak — SP — 125	0,15	—	—
Svega: Total:	100,00	100,0	100,0

Hranidbena vrijednost smjese na bazi kemijskih analiza:
 Nutritive values of meals on the basis of chemical analyses

Vrsta smjese Quality of meals: Pokus: Trial:	Predstarter		Starter		Grower	
	I	II	I	II	I	II
— surovi protein crude protein	24,35	24,25	20,39	20,21	17,89	17,76
— surova mast crude fat	7,12	6,86	5,43	5,08	3,75	3,40
— surova vlakna crude fibers	1,01	0,96	3,38	2,87	4,04	3,49
— surovi pepeo crude ash	6,26	6,00	5,18	6,09	5,21	5,49
— NET N free substances	55,43	55,54	55,97	55,12	57,99	56,65
— vlaga moisture	5,83	6,39	9,65	10,63	11,12	12,21

Tabela 4 — Sastav obroka za krmače — SK — 2 u %
 Table 4 — Composition of meals for saws in %

Sastojci — Ingredients	%
Kukuruz — Maize	37,5
Ječam — Barley	10,0
Zob — Oat	15,0
Pšenično posije — Wheat bran	20,0
Riblje brašno — Fish meal	3,0
Sojina sačma — Soybean oil meal ext.	6,0
Suncokretova sačma — Sunflower meal	3,0
Arašidova sačma — Groundnut meal	3,0
Vapnenac — Limestone	1,0
Dikalciurn fosfat — Dicalcium phosphat	0,5
Stočna sol — Salt	0,5
VAM za krmače — Premix	0,5
Svega: Total:	100,0

Hranidbena vrijednost smjesa na bazi kemijskih analiza:
Nutritive values of meals on the basis of chemical analyses

pokus: Trial:	I	II
— surovi protein crude protein	15,88	15,73
— surova mast crude fat	4,21	3,74
— surova vlakna crude fibers	5,76	5,20
— surovi pepeo crude ash	5,87	5,57
— NET N free substances	56,83	57,34
— vlaga moisture	11,45	12,42

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

1. Broj prasadi u leglu

Podaci i statističke vrijednosti o broju živooprašene prasadi po grupama i periodima istraživanja prikazani su u tab. 5.

Tabela 5 — Broj živooprašene prasadi u leglu
 Table 5 — Liveborn piglets in litter

Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	\bar{s}_x	v
Weaning age 7	1	55	11,0	2,55	2,14	23,18
	2	52	10,4	1,14	0,51	10,96
	Ukupno/prosjek Total/Average	107	10,7	1,88	0,60	17,57
10	1	51	10,2	2,29	1,02	22,45
	2	58	11,6	2,70	1,21	23,27
	Ukupno/prosjek Total/Average	109	10,9	2,46	0,78	22,57
14	1	55	11,0	1,41	0,63	12,82
	2	56	11,2	2,59	1,16	23,12
	Ukupno/prosjek Total/Average	111	11,1	1,96	0,62	17,66
21	1	54	10,8	1,64	0,73	15,18
	2	49	9,8	0,84	0,37	8,57
	Ukupno/prosjek Total/Average	103	10,3	1,33	0,42	12,92
28	1	54	10,8	1,64	0,73	15,18
	2	56	11,2	1,64	0,73	14,64
	Ukupno/prosjek Total/Average	110	11,0	1,45	0,46	13,19

Iz podataka o broju živooprašene prasadi u tabeli 5 vidljivo je da nema znatnijih razlika između pojedinih grupa unutar repeticije, niti u prosjeku obiju repeticija. Iz prosjeka obiju repeticija vidljivo je da se broj prasadi u leglu kreće od 10,30 do 11,10, iz čega se može zaključiti da su legla približno ujednačena, iako su pokusne grupe krmača formirane prije prasnja.

Utvrđena razlika među grupama nije statistički opravdana ($P < 0,05$). Inače, rezultati prasnja su u skladu s plodnošću koja se ostvaruje u širokoj praksi kod velikog jorkšira.

2. Veličina legla 28. dana starosti

Kako se rano odbijanje prasadi odrazilo na preživljavanje i broj othranjene prasadi do 28. dana života, vidi se iz tabele 6, gdje je prikazan broj odbijene prasadi, te tabele 7 u kojoj je naveden broj uginule prasadi u tom periodu, i u tabeli 8, gdje je prikazan % uginuća prasadi po grupama i periodima istraživanja.

Tabela 6 — Broj prasadi u leglu 28. dana
Table 6 — Litter size at 28 th day

Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	s	$s\bar{x}$	V
Weaning age 7	2	5	8,2	1,09	0,49	13,29
	2	5	7,2	1,64	0,73	27,33
	Ukupno/prosjek Total/Average	10	7,7	1,42	0,45	18,44
10	1	5	7,0	1,00	0,45	14,28
	2	5	7,4	3,21	1,43	43,28
	Ukupno/prosjek Total/Average	10	7,2	2,25	0,71	31,25
14	1	5	9,0	1,58	0,71	17,56
	2	5	8,6	3,21	1,43	37,33
	Ukupno/prosjek Total/Average	10	8,8	2,39	0,76	27,16
21	1	5	8,4	2,61	1,17	31,07
	2	5	6,8	3,35	1,50	49,26
	Ukupno/prosjek Total/Average	10	7,6	2,95	0,93	38,82
28	1	5	10,0	1,87	0,84	18,70
	2	5	10,4	1,14	0,51	10,96
	Ukupno/prosjek Total/Average	10	10,2	1,47	0,47	14,41

Iz pregleda o broju prasadi u leglu 28. dana života, vidi se da postoje značajne razlike između pojedinih grupa, kako unutar jedne repeticije, tako i u prosjeku za obje repeticije.

Ako se usporede srednje vrijednosti za obje repeticije, onda je vidljivo da su one najniže u I, II i IV grupi (7,7 — 7,2, odnosno 7,6 prasadi), a najviše u III i IV grupi (8,8 odnosno 10,2 praseta). Analiza varijance je pokazala da je jedino opravdana razlika između V i II grupe ($P < 0,05$), dok je između V i IV grupe razlika na kritičnoj granici signifikantnosti ($P < 0,05$).

Ovdje se mora posebno istaknuti da je suprotno očekivanju IV grupa krmača imala niže leglo (7,6 prasadi) nego III grupa (8,8 prasadi) u kojoj su prasci odbijeni 7 dana ranije. Ovaj neočekivani »pad« legla je kao posljedica iznenadnog uginuća kompletnog legla jedne krmače iz IV grupe (pojava proljeva).

Ovaj gubitak legla osjetno je utjecao na prosjek grupe, a time je one-mogućeno donošenje bilo kakvog zaključka o prednosti odbića s 21 dan u odnosu na vrlo rano odbiće (7 ili 10 dana). Međutim, na temelju veličine legla 28. dana života, može se pouzdano zaključiti da su najpovoljniji uvjeti preživljavanja imala legla koja su odbijena upravo 28. dana. To drugim riječima znači da je uskraćivanje majčina mlijeka prascima prije 28. dana života bio jedan od osnovnih razloga koji je doveo do smanjenja legla. Ostaje činjenica da na broj odbijene prasadi u leglu utječe niz vanjskih faktora. No unatoč tome, u uvjetima ovog istraživanja (farmski uvjeti) moglo bi se zaključiti da dob odbića prasadi utječe na broj othranjene prasadi do 28. dana starosti.

Tabela 7 — Broj uginule prasadi po leglu
Table 7 — Number of died piglets in litter

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	\overline{sx}	\overline{sx}	V
I	Weaning age 7	1	14	2,8	2,05	0,92	73,21
		2	16	3,2	0,84	0,37	26,25
	Prosjek Average	30	3,0	1,49	0,48	49,67	
II	10	1	16	3,2	1,79	0,80	55,94
		2	21	4,2	2,39	1,07	56,90
	Prosjek Average	37	3,7	2,05	0,65	55,49	
III	14	1	10	2,0	2,34	1,05	117,00
		2	13	2,6	2,19	0,98	84,23
	Prosjek Average	23	2,3	2,16	0,69	93,92	
IV	21	1	12	2,4	1,82	0,81	75,83
		2	15	3,0	3,08	1,38	102,67
	Prosjek Average	27	2,7	2,40	0,76	88,89	
V	28	1	4	0,8	1,79	0,80	223,75
		2	4	0,8	1,09	0,49	136,25
	Prosjek Average	8	0,8	1,40	0,45	175,00	

Tabela 8 — Uginuće prasadi po leglu u %
Table 8 — Percent of mortality per litter

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	sx	V
I	7	Weaning age 1	14	23,37	12,88	5,76	55,11
		2	16	31,31	9,58	4,28	30,59
		Prosjek Average	30	27,34	11,48	3,64	41,99
II	10	1	16	29,54	12,49	5,59	42,28
		2	21	36,32	21,85	9,77	60,16
		Prosjek Average	37	32,93	17,15	5,43	52,08
III	14	1	10	16,89	17,53	7,97	105,56
		2	13	23,91	21,09	9,43	88,21
		Prosjek Average	23	20,40	18,77	5,94	92,01
IV	21	1	12	23,10	17,60	7,87	76,19
		2	15	31,23	34,52	15,44	110,53
		Prosjek Average	27	27,17	26,18	8,29	96,36
V	28	1	4	6,66	14,90	6,66	223,52
		2	4	6,49	9,00	4,02	138,67
		Prosjek Average	8	6,58	11,60	3,67	176,83

Iz podataka navedenih u tabeli 7 i 8 vidljivo je da se pojavljuju znatne razlike između pojedinih grupa u broju uginule prasadi, odnosno % uginuća. Najveći gubici prasadi bili su u skupinama, koja su ranije odbijana (II grupe 32,93% i I grupe — 27,34%), a najmanji u grupi gdje je prasadi najdulje sisala (V grupa — 6,58%). Iako su navedene razlike između grupa na prvi pogled prilično značajne, ipak je analiza varijance pokazala da postoji signifikantna razlika samo između II i V grupe ($P < 0,05$). No unatoč toga, ovdje se mora ponovno naglasiti da je dob odbića imala osjetnog utjecaja na stupanj mortaliteta prasadi u ispitivanim uvjetima.

3. TEŽINA PRASADI

Poznata je činjenica da težina prasadi zavisi o starosti. No unatoč tome, pod utjecajem različitih drugih faktora prasadi iste starosti može biti različite težine. Kako se kretala težina prasadi u ovom ispitivanju 1, 7, 14, 28 i 71. dana života, vidi se u tabelama 9, 10, 11, 12, 13 i 14 po grupama i periodima istraživanja.

Tabela 9 — Težina prasadi kod poroda — kg
Table 9 — Average body weight at partum, kg

Skupina Group	Dob odbića Weaning age	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	s	sx	V
I	7	1	55	1,44	0,31	0,04	21,51
		2	52	1,30	0,32	0,04	24,62
		Prosjek Average	107	1,38	0,32	0,03	23,43
II	10	1	51	1,33	0,26	0,03	18,57
		2	58	1,37	0,30	0,04	21,90
		Prosjek Average	109	1,35	0,28	0,03	20,44
III	14	1	55	1,33	0,25	0,03	18,79
		2	56	1,32	0,25	0,03	18,94
		Prosjek Average	111	1,33	0,25	0,02	18,86
IV	21	1	54	1,28	0,35	0,05	27,34
		2	49	1,42	0,29	0,04	20,42
		Prosjek Average	103	1,35	0,33	0,03	24,44
V	28	1	54	1,14	0,24	0,03	21,05
		2	56	1,29	0,24	0,03	18,60
		Prosjek Average	110	1,22	0,25	0,02	20,90

Kao što je vidljivo iz tabele 9, postoje razlike u porodnim težinama među grupama prve repeticije i u prosjeku obiju repeticija; one su statistički vrlo značajne ($P < 0,01$).

Najmanja porodna težina u prosjeku za obje repeticije bila je u V grupi (1,22 kg), a najveća u I grupi (1,38 kg); gotovo iste razlike pojavljuju se i između ostalih grupa u odnosu na V grupu. Prema rezultatima analize varijance signifikantne razlike se pojavljuju između V u odnosu na sve ostale grupe ($P < 0,01$).

Na temelju prikazanih rezultata vidljivo je da je grupa odbijena sa 28 dana starosti startala s najmanjom porodnom težinom. To je posljedica slučajnog izbora krmača, gdje se prilikom formiranja grupe vodilo računa o težini i starosti krmača, a pretpostavljalo se da će broj i težina prasadi biti kod svih grupa podjednak.

Tabela 10 — Težina prasadi 7. dan starosti — kg
 Table 10 — Body weight of piglets at 7th day, kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	\bar{s}_x	V
I	7	Weaning age 1	49	2,48	0,51	0,07	20,56
		2	52	2,55	0,57	0,08	22,35
	Prosjek Average	101	2,52	0,54	0,05	21,46	
II	10	1	47	2,16	0,52	0,07	24,07
		2	50	2,35	0,56	0,08	23,83
	Prosjek Average	97	2,26	0,55	0,06	24,29	
III	14	1	52	2,32	0,71	0,10	30,60
		2	52	2,41	0,57	0,08	23,65
	Prosjek Average	104	2,37	0,65	0,06	27,26	
IV	21	1	47	2,32	0,57	0,08	24,57
		2	46	2,59	0,46	0,07	17,76
	Prosjek Average	93	2,45	0,54	0,06	21,88	
V	28	1	50	1,87	0,57	0,08	30,48
		2	53	2,20	0,54	0,07	24,55
	Average Prosjek	103	2,04	0,58	0,05	28,33	

Kako je vidljivo iz podataka u tabeli 10 najveću prosječnu težinu 7. dana starosti postigla je grupa odbijena sa 7 dana (2,52 kg), a najmanju, grupa odbijena s 28 dana starosti (2,04 kg). To znači da je porodna težina utjecala na težinu prasadi 7. dana, pošto je kod partusa I grupa bila najteža, a V grupa najlakša. Utvrđene razlike u pogledu srednjih vrijednosti za obje repeticije su vrlo značajne ($P < 0,01$).

Tabela 11 — Težina prasadi 14. dan starosti — kg
 Table 11 — Body weight of pigs at 14th day, kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	s	sx	V
I	7	1	47	2,61	0,79	0,11	30,27
		2	51	2,34	0,54	0,08	23,08
		Prosjek Average	98	2,47	0,68	0,07	27,73
II	10	1	46	2,59	0,67	0,09	25,87
		2	46	2,73	0,77	0,11	28,21
		Prosjek Average	92	2,66	0,72	0,07	27,07
III	1	1	52	3,37	1,15	0,16	34,12
		2	49	3,39	0,86	0,12	25,37
		Prosjek Average	101	3,38	1,01	0,10	29,95
IV	21	1	45	3,31	0,97	0,14	29,30
		2	46	3,67	0,76	0,11	20,71
		Prosjek Average	91	3,49	0,88	0,09	25,35
V	28	1	50	3,02	0,84	0,12	27,81
		2	54	3,33	0,71	0,09	21,32
		Prosjek Average	104	3,18	0,79	0,08	24,81

Kao što se vidi iz tabele 11 razlike između pojedinih grupa postoje i one su statistički vrlo značajne ($P < 0,01$). U ovom periodu I i II grupa zaostaju u tjelesnoj težini u odnosu na prasadi iz grupa koja je i dalje sisala. Ovdje jače dolazi do izražaja dob odbića, nego porodna težina.

Tabela 12 — Težina prasadi 21. dan starosti — kg
 Table 12 — Body weight of pigs at 21 th day, kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	sx	V
I	Weaning age 7	1	44	3,57	1,03	0,16	28,89
		2	44	2,62	0,65	0,10	24,81
		Prosjek Average	88	3,10	0,98	0,10	31,61
II	10	1	38	3,24	0,76	0,11	23,46
		2	43	3,17	1,11	0,17	34,88
		Prosjek Average	81	3,21	0,96	0,11	29,91
III	14	1	48	3,98	1,22	0,18	30,65
		2	44	3,77	0,94	0,14	24,98
		Prosjek Average	92	3,88	1,10	0,11	28,29
IV	21	1	43	4,84	1,23	0,19	25,41
		2	46	4,86	0,97	0,14	19,96
		Prosjek Average	89	4,85	1,09	0,12	22,47
V	28	1	50	4,33	1,19	0,17	27,48
		2	52	4,50	0,90	0,12	20,00
		Prosjek Average	102	4,42	1,05	0,10	23,75

Rezultati analize varijance su pokazali da se pojavljuju vrlo značajne razlike u težinama 21. dana starosti ($P < 0,01$). Prasadi iz prve grupe je imala signifikantno najnižu težinu u odnosu na sve ostale grupe. To znači da je dužina sisanja imala većeg utjecaja nego porodna težina.

Tabela 13 — Težina prasadi 28. dan starosti — kg
 Table 13 — Body weight of pigs at 28 th day, kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	sx	V
I	7	Weaning age 1	41	4,66	1,57	0,24	33,69
		2	36	3,79	1,08	1,18	28,49
		Prosjek Average	77	4,26	1,42	0,16	33,33
II	10	1	35	4,80	1,42	0,24	29,58
		2	37	4,66	0,56	0,09	12,02
		Prosjek Average	72	4,73	1,06	0,12	22,41
III	14	1	45	5,08	1,97	0,29	38,78
		2	43	4,86	1,24	0,19	25,51
		Prosjek Average	88	4,97	1,65	0,18	33,20
IV	21	1	42	5,71	1,48	0,23	25,92
		2	34	5,59	1,13	0,19	20,21
		Prosjek Average	76	5,66	1,33	0,15	23,49
V	28	1	50	6,17	1,53	0,22	24,79
		2	52	5,59	1,13	0,16	20,21
		Prosjek Average	102	5,87	1,37	0,14	23,34

Iz rezultata o prosječnoj težini 28. dana starosti (tabela 13) vidi se da su ostvarene različite težine u toj dobi kod pojedinih grupa. Analiza srednjih vrijednosti obiju repeticija pokazuje da je kontrolna grupa (28. dan odbića) postigla najveću težinu prasadi (5,87 kg), a zatim, te težine postupno opadaju sa skraćivanjem dojenja (5,66 — 4,97 — 4,73 i 4,26). Utvrđene razlike su vrlo signifikantne ($P < 0,01$).

Ispravnijom analizom podataka prikazanih u tabelama 10, 11, 12 i 13 vidljivo je, da unatoč najvećim porođnim težinama od grupa odbijenih sa 7 i 10 dana, ipak te grupe kasnije zaostaju u porastu i staroću od 28 dana imaju osjetno manje prosječne težine u odnosu na ostale grupe. Stagnacija u težini nastupa gubitkom majčina mlijeka, što znači odbićem prasadi, a hrana koju je prasad imala na raspolaganju nakon odbića nije bila »prihvatljiva« za prasad. Dakle, bilo je potrebno stanovito navikavanje prasadi na takav suhi obrok, što je imalo za posljedicu zaostajanje prasadi u težini.

Tabela 14 — Težina prasadi 71 dan starosti — kg
 Table 14 — Body weight of pigs at 71st day, kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	sx	V
I	Weaning age 7	1	28	21,82	5,13	0,97	23,51
		2	21	19,90	4,43	0,97	22,26
		Prosjek Average	49	21,44	4,89	0,70	22,81
II	10	1	20	23,58	3,91	0,87	16,58
		2	26	20,71	7,29	1,43	35,20
		Prosjek Average	46	21,96	6,17	0,91	28,10
III	14	1	25	24,92	4,81	0,96	19,30
		2	27	19,92	3,92	0,75	19,68
		Prosjek Average	52	22,33	5,01	0,70	22,44
IV	21	1	31	25,21	5,27	0,95	20,90
		2	23	20,50	4,06	0,85	19,80
		Prosjek Average	54	22,21	8,62	1,18	38,80
V	28	1	34	22,93	4,75	0,81	20,71
		2	22	21,91	4,11	0,88	18,76
		Prosjek Average	56	22,53	4,50	0,61	19,98

Na osnovu dobivenih rezultata (tabela 14) može se zaključiti da su grupe prilično ujednačene, te da vrlo rano odbiće nije imalo nekog većeg utjecaja na težinu prasadi 71. dana starosti. Prateći razvoj prasadi od partusa do 28. dana starosti utvrđeno je postojanje vrlo značajnih razlika u težini između pojedinih grupa, što znači da je u tom periodu majčino mlijeko igralo vrlo značajnu ulogu. U kasnijem periodu, navikavanjem prasadi na drugačiji način ishrane te se razlike postupno gube. Istina, razlike se pojavljuju i 71. dana, ali su one sasvim male i statistički beznačajne ($P > 0,05$).

4. Prirast prasadi

U tabeli 15 prikazane su statističke vrijednosti za dnevni prirast prasadi od 0 do 28. dana starosti, a u tabeli 16 dnevni prirast prasadi od 28 do 71. dan, te u tabeli 17 prosječni dnevni prirast od 0 do 71 dan starosti, po grupama i periodima istraživanja.

Tabela 15 — Prosječni dnevni prirast prasadi od 0 do 28 dana starosti u g
 Table 15 — Average daily gain of pigs between partum and 28 th day

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	s	$s\bar{x}$	V
I	Weaning age 7	1	41	116,19	55,34	8,64	47,63
		2	36	90,11	40,95	6,82	45,44
		Prosjek Average	77	104,00	50,55	5,76	48,60
II	10	1	35	127,00	49,10	8,29	38,66
		2	37	118,27	49,90	8,20	42,19
		Prosjek Average	72	122,51	49,36	5,82	40,29
III	14	1	45	137,89	70,90	10,57	51,42
		2	43	129,30	45,42	7,01	35,13
		Prosjek Average	88	133,70	59,64	6,36	44,61
IV	21	1	42	163,02	49,50	7,64	30,36
		2	34	152,41	34,08	5,84	22,36
		Prosjek Average	76	158,00	43,35	4,97	27,44
V	28	1	50	186,00	53,45	7,56	28,74
		2	52	159,02	40,87	5,67	25,70
		Prosjek Average	102	172,24	49,12	4,87	28,52

Analizom prosjeka obje repeticije iznesenih u tabeli 15 vidimo da je najmanji dnevni prirast ostvaren u I grupi (104,0 g), a najveći u V grupi (172,24 g). Prasad iz I grupe ostvarila je vrlo značajno najniži prirast u odnosu na sve ostale grupe ($P < 0,01$). Prasad iz V i IV grupe ostvarila je vrlo signifikantno bolji prirast u odnosu na prasad iz I, II i III grupe, a prasad iz III u odnosu na prasad iz I grupe ($P < 0,01$). Gotovo ista takva kretanja postoje kada se analizira svaka repeticija posebno.

Postignuti dnevni prirasti jasno pokazuju da su razlike između pojedinih grupa očite kako po pojedinim repeticijama, tako i kod prosjeka za obje repeticije. Osim toga, vidljivo je da se srednji dnevni prirast postupno povećava od grupe sa najranijim odbićem (7 dana), pa do grupe s najkasnijim odbićem (28 dana), što upućuje na postojanje određene zakonitosti. Prema tome, iz ovoga bi se mogao izvući zaključak, da je dob odbića prasadi imala značajnog utjecaja na srednji dnevni prirast prasadi u razdoblju od 0 do 28. dana života u uvjetima ovog istraživanja. To dalje znači da postoji pozitivan odnos između dužine trajanja sisanja i veličine prirasta u prasadi, kako je to utvrđeno i računanjem korelacije ($r = +0,9868 \pm 0,0663$).

Iz tabele 16 gdje su prikazani rezultati za srednji dnevni prirast u periodu od 28 do 71. dana života, vidljivo je da su odstupanja između pojedinih grupa nešto manja, nego što je to bilo u periodu do 28. dana sta-

rosti. Zapravo kod prosjeka za obje repeticije te razlike su minimalne i ne-signifikantne ($P > 0,05$), jer se kreću od 333,86 g do 376,16 g (V, odnosno IV grupa).

Tabela 16 — Prosječni dnevni prirast prasadi od 28 do 71. dan starosti u g
Table 16 — Average daily of pigs between 28 th and 71 st day

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	\bar{x}	s	sx	V
I	7	1	28	401,79	44,42	8,39	11,06
		2	21	256,05	68,78	15,01	25,95
		Prosjek Average	49	343,19	85,66	12,24	24,96
II	10	1	20	400,04	73,02	16,34	18,24
		2	26	322,35	119,18	23,37	36,97
		Prosjek Average	46	356,11	108,62	14,53	30,51
III	14	1	25	411,68	71,28	14,26	17,31
		2	27	296,78	66,05	12,71	22,26
		Prosjek Average	52	352,02	89,30	12,39	25,37
IV	21	1	31	403,61	75,75	13,60	18,77
		2	23	339,09	74,71	15,58	22,03
		Prosjek Average	54	376,13	81,25	11,07	21,61
V	28	1	34	341,62	76,37	13,09	22,36
		2	22	329,50	78,21	16,67	23,74
		Prosjek Average	56	336,86	76,51	10,23	22,72

Međutim, analizom svake repeticije posebno, vidljivo je da se značajnije razlike pojavljuju između nekih grupa. Tako je u prvoj repeticiji utvrđena vrlo signifikantna razlika između V (341,62 g) u odnosu na sve ostale grupe ($P < 0,01$). Kod druge repeticije razlike između pojedinih grupa su nešto manje izražene, pošto se nešto veće razlike pojavljuju samo između I (265,05 g) u odnosu na IV i II grupu (339,09, odnosno 322,35 g). Rezultati analize varijance pokazali su da su utvrđene razlike statistički značajne ($P < 0,05$).

Na osnovu dobivenih rezultata za srednji dnevni prirast prasadi od 28 do 71 dan starosti, vidljivo je da je najmanji prirast ostvaren kod grupe odbijene sa 28 dana starosti. To je, vjerojatno, posljedica najkasnijeg privikavanja na uzimanje suhe hrane, jer su prasci najduže sisali. Nakon toga, čini se, potreban je jedan period adaptacije na nove uvjete ishrane, što je imalo odraza na prirast. Iz rezultata nadalje vidimo, da ne postoji neka određena pravilnost u kretanju prirasta, pa unatoč utvrđenim statistički opravdanim razlikama između pojedinih grupa u prvoj i drugoj repeticiji, ne bismo mogli zaključiti da dob odbića prasadi ima značajnijeg utjecaja na srednji dnevni prirast kod prasadi u periodu od 28 do 71.

dana života. U ovom razdoblju utvrđena je vrlo slaba negativna korelacija između dužine sisanja i dnevnog prirasta ($r = 0,0119$).

Kao što je vidljivo iz tabele 17, gdje su prikazane statističke vrijednosti za dnevni prirast prasadi od 0 do 71. dana starosti, razlike između pojedinih grupa nisu velike. U prvoj repeticiji najveći prirast ostvarila je prasadi iz IV grupe (336,03 g), a najmanji iz I grupe (286,60 g). Prema rezultatima analize varijance utvrđena razlika između ove dvije grupe je značajna ($P < 0,05$). Odstupanje koje se pojavljuje između ostalih grupa nije veliko i statistički i beznačajno ($P > 0,05$). U drugoj repeticiji, kao i u prosjeku obiju repeticija razlike između grupa su još manje izražene. Između I grupe, koja je ostvarila u prosjeku najniži prirast (276,33 g), i IV grupa koja je ostvarila najveći prirast (307,17 g) pojavljuje se razlika od svega 30,84 g, koja je statistički neopravdana ($P > 0,05$).

Na osnovu sumarnih rezultata za srednji dnevni prirast ne mogu se vidjeti pravilne tendencije. Međutim, očito je da je nešto niži prirast ostvarila prasadi ranije odbijena, u odnosu na prasadi kasnije odbijenu, što upućuje na zaključak da dob odbijanja ima stanovitog, ali ne značajnog utjecaja na ostvarenje srednjeg dnevnog prirasta kod prasadi u periodu od 0 do 71. dana starosti. Za navedeno razdoblje utvrđena je vrlo jaka pozitivna korelacija između dužine i visine dnevnog prirasta ($r = 0,8054 \pm 0,2547$).

Tabela 17 — Prosječni dnevni prirast prasadi od 0 do 71. dan starosti u gr
Table 17 — Average daily gain of pigs between partum and 71 st day

Grupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	n	x	s	sx	V
I	7	1	28	286,60	71,65	13,54	25,00
		2	21	262,62	58,72	12,81	22,36
		Prosjek Average	49	276,33	66,85	9,55	24,19
II	10	1	20	313,25	53,27	11,91	17,00
		2	26	271,92	101,05	19,82	37,16
		Prosjek Average	46	289,89	85,45	12,60	29,48
III	14	1	25	331,92	64,39	12,88	19,40
		2	27	262,04	55,51	10,68	21,18
		Prosjek Average	52	295,63	69,03	9,57	23,35
IV	21	1	31	336,03	72,53	13,03	21,58
		2	23	268,26	56,18	11,71	20,94
		Prosjek Average	54	307,17	73,70	10,03	23,99
V	28	1	34	306,71	66,47	11,40	21,67
		2	22	289,91	58,01	12,37	20,01
		Prosjek Average	56	300,11	63,28	8,46	21,08

5. Utrošak i iskorištenje hrane kod prasadi

Ukupni i prosječni utrošak, te konverzija hrane po periodima i grupama istraživanja prikazani su u tabeli 18 i 19.

Iz tabele 18 vidljivo je da je najmanja bila potrošnja predstartera i ona za oba pokusa iznosi 2,73 kg u prosjeku kod I grupe, a najveća kod II grupe (2,96 kg), a zatim je potrošnja opadala u daljnjim grupama. Osim II grupe, koja je najviše potrošila predstartera (2,96 kg), kod ostalih grupa se primjećuje postupno smanjenje potrošnje, već prema dužini sisanja, odnosno dobi odbića prasadi. Najmanja, upravo beznačajna potrošnja bila je u V grupi (0,86 kg) što upućuje na zaključak da u periodu sisanja (do 28 dana) prasadi ima malu potrebu za dodatnom hranom, uz pretpostavku da mliječnost krmače donekle zadovoljava. To proizlazi iz toga što prasadi, dčk ima na raspolaganju majčino mlijeko, nerado uzima drugu hranu, jer je mlijeko daleko prihvatljivije po svojoj formi i ukusu, nego brašnata hrana koja se nudi prascima.

Tabela 18 — Prosječni utrošak hrane po prasetu u kg
Table 18 — Average feed consumption per piglet in kg

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	0—28 dana		28—71 dana		Sveukupno 0—71 dana
			Pred- starter	Starter	Grower	Ukupno	
I	Weanng age 7	1	3,52	20,47	15,57	36,04	39,56
		2	2,15	17,75	28,42	46,17	48,32
		Prosjek Average	2,73	19,59	19,70	39,29	42,02
II	10	1	3,06	25,64	13,48	39,12	42,18
		2	2,87	19,29	23,82	43,11	45,98
		Prosjek Average	2,96	22,32	18,89	42,21	44,17
III	14	1	2,15	20,65	14,12	34,77	36,92
		2	2,24	14,75	22,50	37,25	39,49
		Prosjek Average	2,19	17,70	18,31	36,01	38,20
IV	21	1	1,32	18,83	16,39	35,22	36,54
		2	1,48	18,38	19,80	38,18	39,66
		Prosjek Average	1,40	18,62	17,27	35,89	37,29
V	28	1	1,02	16,14	16,70	32,84	33,86
		2	0,71	12,12	15,30	27,42	28,13
		Prosjek Average	0,86	14,09	15,98	30,07	30,93

Tabela 19 — Prosječna potrošnja hrane za kg prirasta u kg
 Table 19 — Average feed consumption per kilo of gain in weight

Skupina Group	Dob odbića (dana)	Repeticija Repetition	0—28 dana	28—71 dan	Ukupno 0—71 dan	Index u %
I	Weaning age 7	1	1,09	2,10	1,94	144,1
		2	0,86	2,86	2,59	
		Prosjek Average	0,94	2,28	2,09	
II	10	1	0,88	2,08	1,89	147,5
		2	0,86	2,68	2,38	
		Prosjek Average	0,88	2,39	2,14	
III	14	1	0,57	1,75	1,56	125,5
		2	0,63	2,47	2,12	
		Prosjek Average	0,60	2,07	1,82	
IV	21	1	0,29	1,80	1,52	122,7
		2	0,33	2,55	2,07	
		Prosjek Average	0,32	2,16	1,78	
V	28	1	0,20	1,96	1,55	100,0
		2	0,16	1,68	1,36	
		Prosjek Average	0,18	1,80	1,45	

Kao što je vidljivo iz tabele 18, bila je daleko veća potrošnja »startera« i »growera« što je i logično s obzirom na brži rast prasadi i potrebu na hrani u tom periodu (28 — 71 dan starosti). Potrošnja startera i growera je podjednaka po prasetu u pojedinoj grupi. Iz prosjeka za obje repeticije vidljiva je i ovdje najveća potrošnja u II grupi (starter + grower 41,21 kg), a zatim slijede I, III, IV i V grupa kod kojih dolazi do postupnog pada potrošnje.

Što se tiče ukupno utrošene hrane u prosjeku za obje repeticije po prasetu za čitav period (od 0 — 71. dana) očigledno da je najviše utrošila II grupa (44,17 kg), zatim slijede I, III, IV i V grupa. Iz rezultata se vidi da postoje znatne razlike između pojedinih grupa. Tako između grupe s najvećom potrošnjom hrane (II) i grupe s najmanjom potrošnjom hrane po prasetu (V) postoji razlika od 13,24 kg ili oko 42,8%. Prasad odbijena sa 7 dana potrošila je za 11,09 kg više hrane po prasetu ili 35,8%, prasad odbijena sa 14 dana 7,27 kg ili oko 23,5%, te prasad odbijena sa 21 dan 6,36 kg ili oko 20,5% više nego što je to potrošila prasad odbijena sa 28 dana starosti.

Dalje je vidljivo da postoje znatna odstupanja između pojedinih grupa. Osim toga moglo bi se zaključiti da postoji određena pravilnost u kretanju potrošnje hrane po jednom prasetu, jer se ona postupno smanjuje (osim grupe odbijene sa 10 dana) od grupe odbijene sa 7 dana prema grupi odbijenoj s 28 dana starosti. Na osnovu toga može se zaključiti da dob odbića prasadi ima utjecaj na potrošnju hrane po prasetu u periodu od poroda do 71. dana života. To znači da postoji negativan odnos između dužine sisanja i potrošnje dopunskog obroka. Utvrđeno je postojanje vrlo jake negativne koleracije ($r = -0,9344 \pm 0,1478$).

Iz tabele 19 vidi se kretanje utroška hrane za kilogram prirasta. Vidljivo je iz prosjeka za obje repeticije u periodu od 0 do 28 dana starosti, da je najveća potrošnja za kg prirasta bila u I grupi (0,94 kg), zatim slijede II, III, IV i V grupa (0,88 — 0,60 — 0,32 i 0,18 kg). Dakle, očito je da postoje znatne razlike između pojedinih grupa i određena pravilnost u tome, jer se vidi da je potrošnja za kg prirasta postupno opadala od grupe odbijene sa 7 dana idući prema grupi odbijenoj sa 28 dana starosti. To je sasvim logično, jer je ta prasada duže sisala, pa nije imala potrebu za drugom hranom.

U periodu od 28 do 71 dan starosti u prosjeku za obje repeticije, najveća potrošnja hrane za kg prirasta ostvarena je u II grupi (2,39 kg), zatim slijede I, IV, III i V grupa (2,28 — 2,16 — 2,07 — i 1,80 kg). I ovdje se uočava osjetna razlika između pojedinih grupa.

Razlika između grupa s najmanjom potrošnjom i grupe s najvećom potrošnjom hrane za kilogram prirasta iznosi 0,59 kg ili oko 32,7%. U ovoj fazi ne primjećuje se neka zakonitost s obzirom na dob odbića, iako je i ovdje najmanja potrošnja u grupi koja je odbijena s 28 dana starosti. Vjerojatno je to posljedica velike varijabilnosti u potrošnji hrane među leglima, unutar iste dobi odbića, što je uočeno u toku istraživanja, uz već spomenutu pretpostavku različite mliječnosti krmača, odnosno različitog vjora prasadi.

Promatrajući prosječne rezultate utroška hrane za kilogram prirasta za cijeli period (0 — 71) za oba pokusa, vidljivo je da je najveća potrošnja u II grupi (2,14 kg) a zatim slijede I, III, IV i V grupa (2,09 — 1,82 — 1,78 — i 1,45 kg). U odnosu na kontrolnu grupu (V) prasada odbijena sa 10 dana (II) utrošila je 0,69 kg ili 47,5% više hrane za kilogram prirasta; prasada odbijena sa 7 dana (I) 0,64 kg ili oko 44,1% više; prasada odbijena sa 14 dana (III) 0,37 kg ili oko 25,5% više; najzad prasada odbijena sa 21 dan (IV) 0,33 kg ili 22,7% više hrane nego kontrolna grupa.

Dobiveni rezultati jasno pokazuju da je najbolja konverzija hrane ispoljena kod prasadi koja je najduže sisala (28 dana), te da se sa smanjenjem trajanja sisanja pogoršava konverzija hrane. To upućuje na zaključak, da skraćenje dobi odbića utječe na povećanje potrošnje hrane za kilogram prirasta u periodu od dana poroda do 71 dana života. Dakle, odnos je negativan između ovih svojstava, kako to pokazuje i koeficijent korelacije ($r = -0,8598 + 0,1162$).

NASTAVIT ĆE SE!